ORDONANŢA ADMINISTRAŢIEI BUCOVINEI *CĂTRĂ TOŢI EGUMENII ŞI CĂTRĂ TOATĂ PARTEA BISĂRICEASCĂ DIN BUCOVINA* DE LA 1782

DUMITRU V. IRIMIA

Die Verordnung der Bukowiner Verwaltung aus dem Jahre 1782: An alle Äbte und Kirchenvertreter der Bukowina

(*Zusammenfassung*)[*]

Der Beitrag *Die Verordnung der Bukowiner Verwaltung aus dem Jahre 1782:* ***An alle Äbte und Kirchenvertreter der Bukowina*** präsentiert eine Urkunde, die in der Bezirksabteilung der Nationalarchive Suczawa aufbewahrt ist. Die Urkunde ist wichtig, weil sie uns hilft, die Art und Weise zu verstehen, in der die Äbte sich auf den Grundbesitz und auf die neuen, nach 1775 ernannten Behörden bezogen. Nach dem einleitenden Kommentar wird der Text der Urkunde zum ersten Mal veröffentlicht. Dieses Dokument ist nicht nur für die historiographische Forschung, sondern auch für die Geschichte der rumänischen Sprache der damaligen Bukowina bedeutend.

Schlüsselwörter und -ausdrücke: Bukowiner Distrikt, Militärverwaltung, Verordnung, Konsistorium, Grundbesitzer, Jurisdiktion, Kommissäre, Gesetze, Kanons, Kirchenrecht, Landessitte, Reform, einheitliche Verwaltungsorganisierung.

În bogatul fond de documente privitor la începuturile stăpânirii austriece în Bucovina, păstrat în copie la Serviciul Judeţean Suceava al Arhivelor Naţionale, se află şi un manuscris ce ne ajută să înţelegem frământările existente în societatea bucovineană a vremurilor menţionate, dar, mai ales, felul în care se raportau la proprietate, pe de o parte, egumenii mănăstirilor, iar, pe de cealaltă parte, noile autorităţi.

[*] Traducere: Ştefăniţa-Mihaela Ungureanu.

Analele Bucovinei, **XXIV**, *2* (49), p. – , Rădăuţi – Bucureşti, 2017

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)

De asemenea, actul se regăseşte prezentat, în rezumat, cu numărul 1395, în colecţia *Din tezaurul documentar sucevean 1393–1849*, întocmită de Vasile Gh. Miron, Mihai-Ştefan Ceauşu, Gavril Irimescu şi Sevastiţa Irimescu şi publicată în 1983[1]. Din conţinut, ne dăm seama că, în urma rapoartelor Comisiei de verificare a averilor mănăstireşti, şi aceasta este ceea ce ne interesează, în mod special, administraţia militară nu era pe deplin mulţumită de situaţia în care se găseau aşezămintele monahale bucovinene.

Ceva mai devreme de anul 1782, se întrunise, la Suceava, Comisia aulică de delimitare a proprietăţilor, compusă din căpitanul Ion Calmuţchi, Alexandru Ilschi, colonelul Metzger, căpitanul Pitzelli, locotenetul auditor Harsani, scriitorul de tribunal Erggelet, precum şi din Petru Aron de Bistra, din Tansilvania, translator oficial pentru limba română[2]. Aceştia primesc sarcina de a cerceta actele de posesiune ale celor ce stăpâneau pământul în Bucovina. Activitatea debutează la 10 decembrie 1781, în primă fază constatându-se că documentele sunt redactate în slavonă, în mare parte, astfel că a fost cooptat şi mazilul Simeon Teutul. Călătorind mult în afara ţării, el avea să fie înlocuit, la 15 decembrie 1781, cu locotenentul Zopeisky. După stabilirea metodologiei de lucru, la 9 martie 1782, comisia deja verifica Episcopia de Rădăuţi. Inspecţiile se desfăşoară anevoios, astfel că, la 1 septembrie 1784, generalul Enzenberg solicită să se facă cunoscut tuturor proprietarilor de pământ ordinul imperial ce reglementa hotarele stăpânirilor funciare în Bucovina şi acordă „un termen de un an, şase săptămâni şi trei zile pentru a se prezenta cu acte doveditoare necesare fixării definitive a hotarelor pământurilor lor”, precizând că „orice revendicare ulterioară nu va mai fi luată în considerare”[3]. Colectivul menţionat mai sus şi-a continuat munca până în anul 1787.

Sub pretexul informării şi ajutorului, guvernul galiţian, prin Decretul nr. 5 373, din 21 august 1781, comunică episcopului Dosoftei Herescu voinţa împăratului ca, „în scopul reglementării preoţimii, să se înfiinţeze un consistoriu sub supravegherea şi conducerea episcopului din Rădăuţi, cu adăugirea unui egumen şi [a] doi asistenţi mireni”[4].

Propunerea pentru înfiinţarea unui consistoriu se potrivea intenţiilor împăratului Iosif al II-lea[5]. Din planurile ce se preconizau pentru terioriului anexat

[1] Direcţiunea Generală a Arhivelor Statului din Republica Socialistă România, *Din tezaurul documentar sucevean. Catalog de documente, 1393–1849*, Bucureşti, 1983, p. 461–462. În continuare se va cita: DTDS.

[2] Mihai Iacobescu, *Din istoria Bucovinei*, vol. I *(1774–1862). De la administraţia militară la autonomia provincială*, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1993, p. 194.

[3] DTDS, p. 477–478, Doc. 1 445.

[4] M. Calinescu, *Normalien der Bucovinaer gr. or. Diocese von 1777–1886*, I. Band, 1887, Czernowitz, p. 4.

[5] Înfiinţarea acestui organism de natură protestantă a fost cerută de împăratul Iosif al II- lea încă din 18 august 1781. Componenţa acestui „Consistorium” dorit de împărat consta dintr-un cleric (monah) şi doi mireni, care, mai târziu, a fost acceptată în statutul lui Andrei Şaguna şi mult dorită de

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)

de către Imperiul Habsburgic, rezulta ideea că jurisdicţia mitropolitului din Iaşi trebuia să înceteze, iar întemeierea unei episcopii separate a Bucovinei, precum şi organizarea unui consistoriu episcopal, erau iminente, întrucât „constituiau temeiurile începutului tuturor reformelor care trebuiau să fie făcute în această nouă provincie”[6].

Cu greu, s-a înfiinţat acest „consistoriu” şi, aşa cum citim în conţinutul documentului despre care facem vorbire, a început să lucreze chiar a doua zi după instalarea episcopului Bucovinei la Cernăuţi[7].

Din protocolul încheiat cu această ocazie, aflăm că în şedinţa proaspătului organism bisericesc, ţinută la Cernăuţi, în 3 februarie 1782, sub preşedinţia arhiereului Dosoftei şi a generalului Enzenberg, se hotărăşte instituirea unei comisii formată din Meletie, vicar general-arhimandrit, Antonie, fost egumen al Mănăstirii Putna, şi un Gherasim, despre care nu ştim multe, cu misiunea „să ia în evidenţă veniturile, proprietăţile şi toate cheltuielile fiecărei mănăstiri. Totodată, comisia urma să reglementeze felul de viaţă al călugărilor şi al preoţilor, ca şi veniturile şi cheltuielile lor”[8]. Comitetul avea să primească instrucţiunile necesare şi un ordin către egumeni, începându-şi activitatea în ziua de 27 februarie 1782[9]. Neavând deplină încredere în membrii monahi, la sugestia generalului Enzenberg, vor mai fi cooptaţi: boierul Vasile Balş, Enachi Codrescu, secretarul Vasile Herescu şi Alexandru Ilschi.

După ce au vizitat, în parte, mănăstirile, apropiindu-se sărbătoarea Paştilor, comisia şi-a întrerupt activitatea. Se va întâlni din nou, la 8 aprilie 1782, în Rădăuţi, când se pune în discuţie atitudinea egumenilor faţă de comisari şi faţă de episcop. Este foarte probabil ca acum să se fi luat şi hotărârea de a fi trimisă ordonanţa („publicaţia”) emisă de administraţia districtului Bucovinei, *Către toţi egumenii şi către toată partea bisăricească din Bucovina*.

Autorii lucrării *Din tezaurul documentar sucevean 1393–1849* sunt de părere că publicaţia a fost „datată după instalarea lui Dosoftei ca episcop al Bucovinei, la 30 ian./10 febr.1782, cu reşedinţa în Cernăuţi”[10]. Din analiza conţinutului şi având în vedere faptul că Decretul Consiliului c. r. de Război, din 3 august 1782, aminteşte de un raport din 17 iulie 1782, prin care se comunica la Viena despre „cercetarea stării şi a veniturilor mănăstireşti, făcută de episcopul Rădăuţ[ilor] după

masonii bucovineni. Este meritul episcopului Dosoftei de a fi obţinut ca în componenţa Consistoriului bucovinean să intre şase clerici (episcopul, vicarul, doi monahi şi doi preoţi de mir) şi 3 mireni.

[6] Mihai-Ştefan Ceauşu, *Bucovina Habsburgică. De la anexare la Congresul de la Viena*, Iaşi, Fundaţia Academică „A. D. Xenopol”, 1998, p. 109.

[7] Dr. Gh. Arghiropol, *Administraţia eparhială din Bucovina între 1775 şi 1918*, extras din „Candela”, 1947.

[8] Mihai-Ştefan Ceauşu, *op. cit.*, p. 112.

[9] Isidor de Onciul, *Fondul Religionariu Gr.-Or. al Bucovinei. Substratul, formarea, desvoltarea şi starea lui de faţă*, reproducere separată din „Candela”, 1889–1891, Cernăuţi, 1891, p. 84.

[10] DTDS., p. 462.

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)

instalarea şi crearea consistoriului", credem că publicaţia a fost elaborată şi expediată în teritoriu între 8 aprilie şi 17 iulie 1782.

Documentul, scris în limba română, cu grafie chirilică, are patru pagini, iar pe prima, pe care o reproducem în facsimilul anexat documentului transliterat, în colţul drept superior, s-a scris cu creionul, anul „1781". Evident, documentul nu poate să fie din acest an, întrucât instalarea lui Dosoftei la Cernăuţi ca „exempt episcop", despre care se face vorbire în act, a avut loc la 10 februarie 1782.

Posibil că la şedinţa Consistoriului, din 8 aprilie 1782, să se fi relatat dificultăţile întâmpinate din partea reprezentanţilor mănăstireşti, care-i acceptaseră cu anevoie pe comisari, ba chiar cu dușmănie. Aşa se explică faptul că, la 4 iunie 1782, membrii comisiei cereau imperios episcopului Dosoftei să trimită spre cercetarea mănăstirilor atât pe Vasile Balş, cunoscut ca om de bază al autorităţilor austriece, cât şi pe postelnicul Enache Codrescu.

Autorul apelului *Către toţi egumenii şi către toată partea bisăricească din Bucovina* caută să aducă aminte egumenilor, în special, că sunt datori cu ascultare episcopului Dosoftei şi că ei sunt doar administratori ai averilor mănăstireşti, nicidecum proprietari. De aceea trebuie „toată putincioasa silinţă să pue spre adăogire[a] veniturilor a mănăstirii şi a bisericii, mai vârtos după canoanele cinului călugăresc şi n-ari cea mai mică dreptate preţ de o para să poprească pentru sine, ori unul ca acela să socoteşte ca un fur de cele svinte" şi „nimene, nici măcar cu o vorbă, să nu îndrăznească a să împotrivi, ci, mai vârtos, trebuie să fie către Consistorium cu toată supunere[a], ascultare[a] şi luare[a] aminte, ca nu cumva să să împotrivească cât de puţin ceva, căci prin aceasta vor jigni poroncile împărăteşti şi unii ca aciea să vor aduce la supunere şi înţelegire cu giudecata lumească". De asemenea, le cere acestora „să se supue pravililor şi poruncilor mai marelui său, ca unul ce i-au făgăduit lui Dumnezău supunere, curăţenie şi sărăcie şi, după urmare, unul ca acesta lucrează împotriva credincioasălor lui datorii, când mănăstirile ce sunt încredinţate lui pentru slujba lui Dumnezău şi moşiile ce sunt afierosite la aceiaş[i] sfântă slujbă, caută să facă ale sale şi să tragă dintr-însele folos pentru sine, fiindcă [în]calcă făgăduinţa ce au făcut de sărăcie".

Faptul că se face trimitere la prescripţiile „pravilelor" dezvăluie că documentul a fost conceput de un cleric ce deţinea cunoştinţe de drept bisericesc, fiind doar trimis în numele administraţiei militare, notându-se: „de la administraţie Bucovinii deştrict, publicaţie", deoarece aceasta era interesată ca lucrările comisiei să se desfăşoare în deplină linişte. De altfel, generalul Enzenberg avea nevoie de colaborare permanentă şi amiabilă cu arhiereul Dosoftei, întrucât, legal, numai acesta putea să-i disciplineze pe monahii răzvrătiţi, aşa cum a fost cazul cu egumenul Macarie de la Mănăstirea „Sânt Ilie"[11].

[11] DTDS, p. 455, Doc. 1 368, 1 369 şi 1 370.

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)

Ceea ce nu se ştia încă, dar va afla curând şi episcopul Bucovinei, era că lucrarea de inventariere a averilor mănăstirilor urma să fie un prim pas din planul autorităţilor de organizare administrativă unitară a proprietăţilor mănăstireşti.

Mai liniştit îşi îndeplinea misiunea Comisia aulică de delimitare a proprietăţilor, care verifica şi documentele de proprietate prezentate de mănăstiri, deoarece se luase de bună informaţia lansată de generalul Splény că, „dacă s-ar ordona la cel mai înalt nivel să se dovedească legalitatea posesiunii diferitelor moşii, multe dintre ele ar reveni fiscului. Aceasta s-ar întâmpla mai ales clerului, care a ştiut să-şi atragă sub diferite pretexte, al caritǎţii, al pedepselor spirituale, al unor danii pentru slujbe şi liturghii, atât din partea principelui, cât şi a unor particulari, numeroase moşii, îndeosebi la munte. După părerea mea, în cazul clerului mănăstiresc toate veniturile pe care le-au obţinut după prima lor înfiinţare ar trebui să fie considerate corect drept fiscale”[12].

Chiar dacă situaţii, în care proprietarul să nu-şi poată dovedi posesiunea, cu acte, nu au existat, decretul Consiliului Aulic de Război, din 3 august 1782, stabilea liniile directoare pentru realizarea planurilor împăratului Iosif al II-lea şi în Bucovina, rolul publicaţiilor, asemenea celei redate mai jos, fiind de a câştiga încrederea locuitorilor noii provincii a imperiului.

De la administraţie Bucovinii deştrict, publicaţie. Către toţi egumenii şi către toată partea bisăricească din Bucovina

De multă vreme şi din destul este cunoscut prin publicaţiile ce s-au dat în toată Bucovina nu numai tuturor svintelor mănăstiri şi preoţilor mireni ce şi tuturor lăcuitorilor din Bucovina mult folositoarele, înaltele poronci a împărăteştii măriri, adecă că toată parte[a] bisericească ce să află în Bucovina, di[m]preună cu Schitul cel Mare din Galiţiea, este cu totul scoasă din toată stăpânire[a] călugăriască de afară, atât de preosvinţie[a] sa mitropolitul, cum şi de patriarhul[13], şi cum că numai preosvinţie[a] sa episcopul de Rădăuţi, ca un eczemt[14] episcop a toată Bucovina,

[12] Gabriel Splény von Mihaldy, *Descrierea districtului bucovinean*, în volumul *Bucovina în primele descrieri geografice, istorice, economice şi demografice*, ediţie bilingvă îngrijită, cu introduceri, postfeţe, note şi comentarii de acad. Radu Grigorovici, prefaţă de D. Vatamaniuc, Bucureşti, Editura Academiei Române, 1998, p. 103–104.

[13] Se face referire la Decretul nr. 3753, din 13 iunie 1871: „După ce s-a dat publicităţii înalta hotărâre, prin care legătura dintre preoţimea greco-neunită a Bucovinei şi Mitropolitul din Iaşi a fost ridicată (desfiinţată), iar jurisdicţia a fost trecută asupra episcopului din Rădăuţi, urmează de la sine că atribuţiunile şi însărcinările spirituale, pe care le dăduse Mitropolitul din Iaşi vicarului general pentru părţile de dincoace, trebuie să înceteze complet. Ca urmare, nici acela nici acesta nu mai pot exercita aici niciun fel de jurisdicţie”. Vezi textul în limba germană şi în M. Calinescu, *Normalien…*, Cernăuţi, 1887, vol. I, p**.** 4.

[14] Neatârnat, independent: „Şi fiindcă scoposul pre[a] înălţatei împărăteştei măriri ieste ca să se păzească de-a pururе şi nestrămutat sfintile legi a fieşticărora beserici; drept aceasta, pre[a] înălţata

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)

iaste a lor cap şi poroncitoriu şi numai preosvinţiei sale sunt datori a da toată ascultare[a] şi supunere[a].

Pentru aceasta, spre întărire, au poroncit a sa împărătească mărire şi s-au făcut instalaţie[15]preosvinţiei sale episcopului Dosoftei de egzemt episcop a toată Bucovina înainte tuturor egumeni şi gheneral-vicarius, cum şi protopopilor, în scurt, la toată parte[a] bisericească din Bucovina, fără osăbire, şi li s-au dat poroncă ca să fie numitului egzemt episcop cu toată supunere[a] şi ascultare[a]. Lângă aceasta, au binevoit a sa împărătească mărire pentru înflorire[a] şi buna cuviinţă a credinţei greceşti şi pentru îndreptare[a] norodului spre faptele cele bune şi s-au poroncit de s-au făcut un Conzistorium, alcătuit de obrază alese, atât din parte[a] bisăricească, cum şi politicească, care, a doua zi după instalaţie, s-au aşăzat şi care Conzistorium stă supt poroncile şi rânduelile egzemtului episcop, deci nu mai rămâne nicio îndoială că trebue să fie cunoscut la toată parte[a] bisăricească cu cătă supunere şi ascultare părinţi[i] egumeni trebue să fie la poroncile preosviinţiei sale egzemt episcop şi a Consistorium[ului] ce este supt povăţuire[a] preosvinţiei sale şi cum că poroncile preosvinţiei sale egzemt episcop trebuie să fie lor svinte.

Aceste să face de ştire despre parte[a] administraţie[i] din poronca împărăteştii măriri.

Cu ce[a] mai mare mirare a noastră, însă, să arată că unii din egumeni nu să arată cu poruncita şi căzuta lor supunere către preosvinţie[a] sa, care cu totul împotriva poroncii împărăteştii măriri şi lângă aceasta să arată ca cum egumenii cred că, cu mănăstirile ce sunt încredinţate lor, pot să rânduească după plăcere şi voinţa lor.

Un egumen a unii mănăstiri nu este alta fără numai un credincios purtători de grijă averilor şi veniturilor a mănăstirii şi easte datori toată putincioasa silinţă să pue spre adăogire[a] veniturilor a mănăstirii şi a bisericii, mai vârtos după canoanele cinului călugăresc[16] şi n-ari cea mai mică dreptate preţ de o para să poprească pentru sine, ori unul ca acela să socoteşte ca un fur de cele svinte[17].

Conzistorium este orânduit prin preosvinţie[a] sa egzemt episcop, după înaltele poronci, a căuta şi a cerceta stare[a] avutului şi sămile mănăstirilor şi cu după poroncile împărăteştii măriri vă aduc aminte că nimene, nici măcar cu o

împărătească mărire[a] sa cunoscând şi încredinţându-se din dreptate şi nepregitata silinţă a însuşi archierii sale episcopului Rădăuţ[ilor] kirio-kir Dosoftei ce o are, atât spre a se ţine pre deplin păzită sfânta lege a besericii greceşti, cum şi pentru binele cel folositor obştii; au poruncit înălţimea sa către administraţia Bucovinii, la 12 septembrie a anului 1781, ca să se aşeze pe arhierie[a] sa Episcopul Dosoftei exemt, adecă neînconjurat, singur episcop la tot districtul Bucovinii. Care după pre[a] înalta poruncă, iată acum întru auzul tuturor punem şi aşezăm prin instalaţia aceasta exemtul Episcop tuturor, atât cinului călugăresc de pre la toate mănăstirile, cât şi părţii duhofniceşti a mirului".

[15] Instalarea oficială s-a făcut la 10 februarie 1782, episcopul Dosoftei semnând „cu o formulă de jurământ": „Dosotheus exemptus episcopus Bucoviniensis". Cf. Ion Nistor, *Istoria Bucovinei*, ediţie şi studiu biobibliografic de Stelian Neagoe, Bucureşti, Editura Humanitas, 1991, p. 33.

[16] Can.12 al Sinodului VII Ecumenic.

[17] Cf. Can. 73 apostolic; can.10 Sin. I şi II ecumenic; can. 11 al Sf. Teofil al Alexandriei.

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)

vorbă, să nu îndrăznească a să împotrivi, ci mai vârtos trebuie să fie către Consistorium cu toată supunere[a], ascultare[a] şi luare[a] aminte, ca nu cumva să să împotrivească cât de puţin ceva, căci prin aceasta vor jigni poroncile împărăteşti şi unii ca aciea să vor aduce la supunere şi înţelegire cu giudecata lumească.

Să arată cu mirare[a] noastră că unii din egumeni[i] de la mănăstiri au îndatorit mănăstire[a], alţii iarăşi că n-au cruţat nimică la iconomii, iar alţii că şi biserica şi celelalte zidiri din mănăstiri la cel mai rău hal le-au ţănut şi le au lângă aceste[a], că arată ca unii şi cheltueala de parteculari a lor trebuinţă, care este lucru vrednic de râs, încarcă şi cer de la mănăstiri[18]. Acest[e]a toate slujesc de jalnice dovezi, cum că egumenii veniturile mănăstirilor le socotesc ca nişte a lor moşii şi averi, dar aceasta este o mincinoasă socoteal[ă] şi împotriva regulilor cinului lor celui călugăresc, nu mai puţine să arată că unile mănăstiri avute nu au nici călugări şi dintr-această pricină de multe ori rămâne biserica lui Dumnezău fără de slujbă, din care din destul să cunoaşte că egumenii au făcut aceasta ca să scape de cheltueala trebuinţilor bisericeşti şi să fac[ă] loruş[i] bani[19].

Pentru toate aceste[a], rămân fără de cuvânt de răspundere şi de îndreptare şi vrednici de pedeaps[ă]. Egumenul de Homor, ca unu[l] în public împotrivitoriu înaltelor împărăteşti poronci, au îndrăznit pe unul ce au fost trimis de Conzistorium către dânsul pentru pricini de cercetare a veniturilor mănăstirii de l-au suduit şi l-au şi bătut. Această obraznică a lui faptă rămâne vinovat cei mai mari pedepsi şi bunătăţii preosvinţiei sale iaste a să socoti că nu l-au lepădat îndată din egumenie şi să-l şi pedepsască, care este la voe[a] şi putere[a] preosvinţiei sale.[20]

Cu puţine vorbe vor să însămneze care sunt datoriile cinului călugăresc după canoanele bisericeşti.

Datorie[a] unui călugăr este orb să se supue pravililor şi poruncilor mai marelui său, ca unul ce i-au făgăduit lui Dumnezău supunere, curăţenie şi sărăcie şi, după urmare, unul ca acesta lucrează împotriva credincioasălor lui datorii, când mănăstirile ce sunt încredinţate lui pentru slujba lui Dumnezău şi moşiile ce sunt afierosite la aceiaş[i] sfântă slujbă caută să facă ale sale şi să tragă dintr-însele folos pentru sine, fiindcă [în]calcă făgăduinţa ce au făcut de sărăcie.

Să închei vederat că niciun egumen sau alt călugăr nu poate să aibă al său nimică[21] şi toat[e] rămân şi sunt a bisericii lui Dumnezău de obştiea şi a mănăstirii, iar cei ce urmează într-alt chip fac împotriva poroncilor bisericeşti.

[18] Se referă la situaţia de la Mănăstirea „Sânt Ilie”, unde egumenul Macarie declara că mănăstirea îi este datoare cu 22 625 lei. Vezi şi: DTDS, Doc. 1 368; 1 369 şi 1 370, p. 455.

[19] Este cazul Mănăstirii Ilişeşti.

[20] Este vorba despre Antonie Grigorievici, cel care semna la 13 noiembrie 1782, împreună cu ceilalţi egumeni din Bucovina, hotărârea de a trimite la împăratul o delegaţie pentru a cere „aşezări cu privileghii pentru mănăstiri după rânduiala canoanelor bisericii noastre şi după obiceiul pământului”. Vezi. DTDS, p. 461, doc. 1 392.

[21] Se referă la can. 6, Sin. I–II.

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)

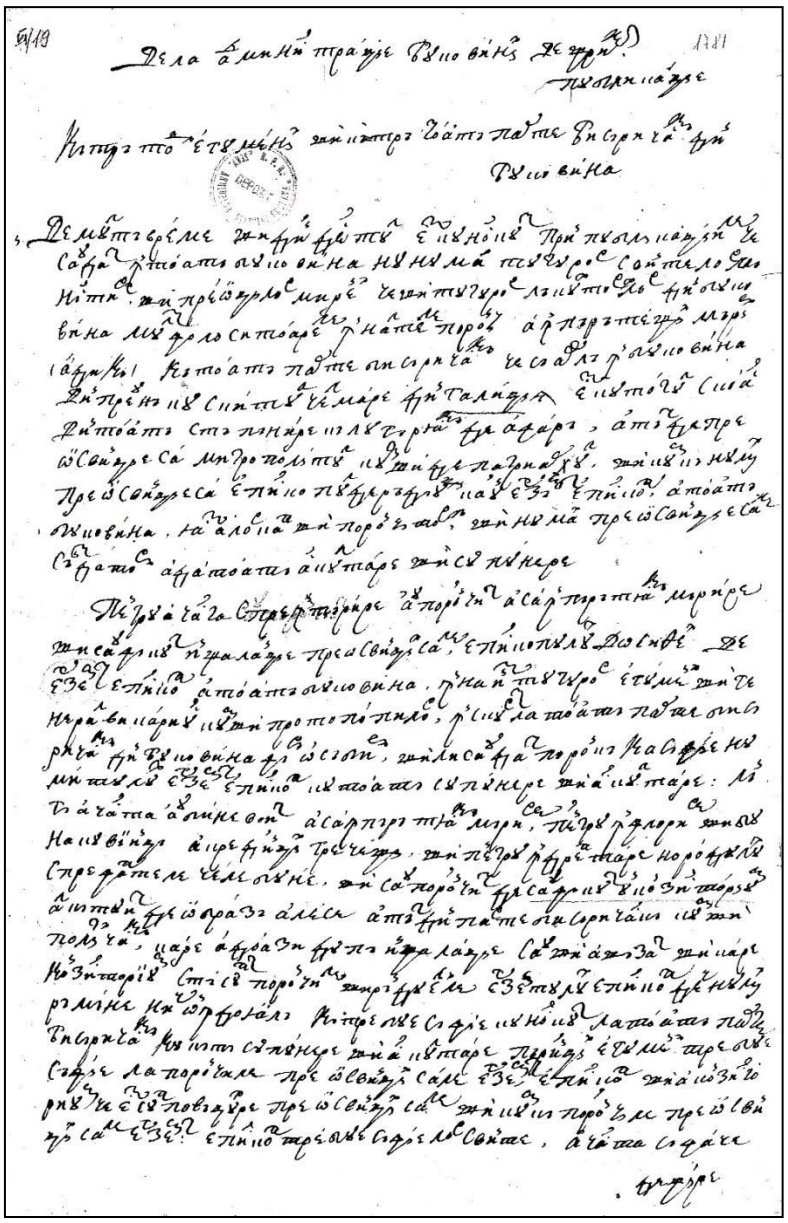
Egzemtului şi săngur episcop de toată Bucovina, cuprinzăndu-să şi Schitul cel Mare din Galiţia[22], de multe ori i s-au adus aminte de înaltele poronci împărăteşti şi într-aceeaş[i] vreme şi unuia ca unui interimal administrator ca, fără mai multă îndoeală şi prelungire, mai vârtos mănăstirile să să pue la bună şi căzută orănduealâ şi să-i depărteze de [la] tot aleşverişul lumesc şi să-i aducă la rănduiala şi regula cinului celui drept călugăresc, pentru aceasta cu de iznoavă fac de ştire tuturor egumenilor şi călugări[lor] de pe la mănăstiri cum că preosvinţii sale egzemt episcop, pentru împlinire[a] acestor înalte sfinte şi obştii folositoare poronci, s-au dat toată deplina putere şi voe. Fiindcă a sa împărătească mărire pune toată credinţa în preosvinţie[a] sa, fiind încredinţat de sfânta dreptate şi spre înflorire[a] credinţei greceşti şi a faptelor bune râvna preosvinţiei sale episcopului, drept aceasta, despre parte[a] administraţiei de iznoavă să face de ştire sfinţiei sale gheneral-vicarius arhimandrit, egumenilor, călugărilor, protopopilor, preoţilor şi la toată parte[a] bisericească poruncita împărăteştii măriri, ca la toate ci li va poronci de către preosvinţie[a] sa şi de către Consistorium, ce va fi grijit cu poroncile preosvinţii sale, să fie plecaţi şi supuşi şi ascultători, după cum să cade cinului călugăresc a da ascultare orb şi fără cuvânt de răspuns, mai vârtos că pentru acestea cari caută numai folosul bisericii şi a faptelor celor bune, numai preosvinţia sa are să de[a] samă înainte lui Dumnezău şi [a] împăratului. [lipseşte un cuvânt?]

Sfârşit.

Se face de ştire tuturor mănăstirilor că administraţia nu va primi niciun feliu de jalobă de la mănăstiri, măcar pentru moşii sau pentru orice altă pricină, când jaloba nu va fi cu ştire[a] şi cu deosebită carte a preosvinţiei sale întovărăşită.

[22] Oficial, Schitul Mare din Galiţia a fost supus episcopiei Bucovinei prin ordinul Comandamentului general din Liov, la 6 aprilie 1785.

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina” al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)

Ordonanţa *Către toţi egumenii şi către toată partea bisăricească din Bucovina*, Cernăuţi, 1782, p. 1

BDD-A32789 © 2017 Institutul „Bucovina" al Academiei Române
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:41 UTC)